

Hesteavl i 1908.

Af Statskonsulent *J. Jensen.*

Det forløbne Aar hører nærmest til de gode Aar for Hesteavl, i alt Fald blev det langt bedre end forventet, idet man frygtede og havde Grund til at frygte Nedgang i Hesteprisen og Afsætningen som Følge af den økonomiske Krise i Slutningen af 1907. Det kan heller ikke nægtes, at Virkningen mærkedes, men det var dog mere i Form af lidt treven Afsætning end i egentligt Prisfald for kurante Handelsvarer. Der synes altsaa vedvarende at være saa stærk Brug for Arbejdsheste i Tyskland, at det normalt let kan tage vort og Belgiens Overskud deraf. Siden Amerika ikke mere optræder som Konkurrent paa det europæiske Marked, har der hidtil, trods Toldmure, Elektricitet og Automobiler ikke været nogen Fare for vor Hesteafsætning til Tyskland, der aabenbart trænger lige saa meget til os som vi til det som Kunde. Den forhøjede Hestetold maa Køberen bære, hvilket jo ogsaa var Hensigten, da den skulde virke beskyttende og fremmende navnlig for Etablering af den svære Avl. Hvorvidt dette vil ske afhænger foruden af Hesteprisen bl. a. ogsaa af Prisen paa Foderstoffer; men i ethvert Fald gaar det ikke saa let paa Grundlag af en ædel og forfinet, til Dels daarlig Hoppebestand at producere gode, svære Heste ved Hjælp af middelmaadige Belgiere — og daarligt Kram betaler det sig ikke at producere.

For Øjeblikket er der ingen anden Fare at øjne for vor Hesteavl end *Automobilismen*, der trænger sejrrigt frem. Forbedringerne paa det tekniske Omraade gaa jo Slag i Slag, medens Fremskridtene i Hesteavlens derimod gaa uhyre smaat. Foreløbig benyttes Automobileerne fornemlig til Hurtigkørsel og konkurrere blot med Drosker og Luksuskøretøjer; men Turen kommer vel ogsaa nok til Arbejdskøretøjerne, og saa er det sandsynligt, at de ville revolutionere Arbejdskørselen derhen, at ogsaa den vil blive Hurtigkørsel, i alt Fald Travkørsel, medens den endnu selv i Hamborg foregaar i Skridt og med stive Vogne. Den gamle kjøbenhavnske Praksis: Travkørsel med Fjedervogne vil med Asfaltens Fremgang i Byerne blive Regel, og saa ville de tunge, klodsede Karreheste med det samme forsvinde eller blive forviste til Mine- eller Industridistrikterne ude i Landet. Omdannelsen synes allerede godt i Gang, navnlig i Belgien viger den grimme, tunge Karrehestetype mere og mere Pladsen for et kønnere, mere letgaaende og kurant Slags. Ogsaa her hjemme gaa Kravene i Retning af kønne Heste, idet Tyskerne forlange dem saaledes. Man faar tydeligt Bevis herfor ved at besøge Hestemarkederne i Hamborg, idet enhver nogenlunde net og velgaaende jysk Hest, selv af meget svært Slags, bliver klippet paa Benene og kuperet, hvorved den rent forandrer Udseende og ligefrem faar et fint Præg over sig. Hestehandlerne have stadig forlangt kønne Heste, men forhen mentes hermed mere saadanne, der kunde sælges som Vognheste og derved give dem god Fortjeneste, nu er Kravet i Byerne udvidet ogsaa til smukke Arbejdsheste, og saa interesserer Spørgsmaalet os levende. —

Vor samlede Udførsel har 1908 været 18,631 Heste, hvoraf 2118 Føl, mod:

1907.....	19,716	hvoraf	1233	Føl
1906.....	25,411	—	1506	›
1905.....	29,421	—	1994	›
1904.....	26,137	—	1568	›

Vi ere saaledes atter for Nedgaaende, hvad Udførslen angaar, hvilken tilsyneladende bedrøvelige Kendsgerning kræver en nærmere Undersøgelse. En formindsket Udførsel kan skyldes saavel formindsket Efterspørgsel som formindsket Tilbud, og selv om Eksporttallet blev det samme, er der himmelvid Forskel paa disse to Faktorer. Med den første plejer uvægerlig at følge Prisfald og det modsatte med det sidste, men Gennemsnitsprisen har efter *Statistisk Tabelværk* i 1908 netop været ca. 50 Kroner højere end i de Aar, da vi udførte de mange Heste.

Som paavist i tidligere Aarsberetninger har den økonomiske Opgang fra dette Aarhundredes Begyndelse foranlediget en overvældende Efterspørgsel efter Heste, ligesom i »Guldalderen« i 70'erne af forrige Aarhundrede. Udførslen naaede Toppen i 1905 med et Tal af i alt 29,421, hvoraf ca. 2000 Føl; medens Indførslen samtidig kun var ca. 9500, Overskudsudførselen blev altsaa ca. 20,000 Stkr., omtrent det samme Antal som Aaret forud, da Indførslen var ca. 6000. Denne forcerede Udførsel kunde ikke foregaa paa naturlig Vis, kun ved at skrabe Bunden for alt, hvad der var nogenlunde salgbart, navnlig gik det ud over 4 Aars Hestene.

1906 traadte den tyske Toldlov i Kraft fra 1ste Marts, men den udøvede tilsyneladende ingen Indvirkning paa vor Udførsel, idet der vedblev at være stærk Efterspørgsel til ikke vigende Priser. Derimod kom Reaktionen i Form af en hidtil ukendt og uanet Indførsel, nemlig 23,500 Stkr. eller omtrent lige saa stort et Tal som af udførte Heste, Føllene fraregnede. Af de indførte vare ca. 14,000 »Rusere«, som der havde været forbudt Udførsel af, og som mulig paa Grund af den store Hestetold i Tyskland søgte et fordelagtigere Marked i Danmark. Men foruden disse Smaaheste samt Islænderne (2000) og Norbaggerne (550), der alle brugtes af Husmænd eller til lettere Kørsel, trak vi ca. 6000 store Heste til os fra Sverrig (ca. 5500) og England (500) som en billigere Erstatning for vor egen Eksportvare. I 1907 gik vor Udførsel ned til lidt under

20,000 ialt, medens Indførslen steg til 24,174 eller ca. 600 mere end Aaret forud, og den Mærkværdighed indtraf, at Danmark blev et Heste-indførende Land. Indførslen steg navnlig fra England med 1000 Stkr., medens den fra Sverrig holdt sig omtrent uforandret. I det forløbne Aar er der igen kommen Balance, idet Udførslen har været 18,631 og Indførslen 15,996, og det er navnlig »Russerne«, Nedgangen er gaaet ud over.

Sammenholdt med Forholdene i 70'erne og Pristigningen tør man nok gaa ud fra, at den formindskede Udførsel i de senere Aar ikke giver os Grund til Ængstelse, men er en naturlig Følge af for stærkt Bortsalg i flere Aar forud.

Vor Udførsel bestaar for en Del af Føl, der opkøbes i August, September og Oktober Maaneder. Deres Antal beløber sig gennemsnitlig for Femaaret til 16—1700 Stkr., rigtignok temmelig stærkt varierende, saaledes fra 2115 i 1908 til 1233 i 1907. Naar der ikke sælges flere, skyldes det aabenbart mest Mangel paa Tilbud af brugelig Handelsvare til billig Pris; thi den tyske Hestetold begunstiger Følimporten. Henved Halvdelen af Føllene gaa til Slesvig og Holsten. Af Heste er der kun gaaet 142 til Norge, 353 til Sverrig, 7 til Rusland og 8 til England, men hele Resten til Tyskland.

Indførslen har omfattet 286 Føl, hvoraf i Aar kun 133 fra Sverrig, og 15,710 Heste, hvoraf 3720 fra Sverrig. Den er saaledes gaaet betydeligt ned, fra hhv. 4855 og 691 i 1907. Af »Russere« er der indført 6143 direkte til Kjøbenhavn og henved 3000 over Tyskland, ialt ca. 9000, mod ca. 14,000 i 1907. Fra England er der kommen 580 mod 1585 i Aaret forud, fra Norge 186 mod 369, medens Antallet af »Islændere«, der mest komme i 3die Kvartal, omtrent har holdt sig uforandret.

Som Kuriosum kan anføres, at der i April er kommen 50 Heste fra Argentina.

Det, der altsaa karakteriserer 1908, er helt igennem mindre Tal end det foregaaende Aar.

Deler man Indførslen efter Størrelsen, falde Hestene i de to Hovedgrupper: store (over 10 Kv.) og smaa (Ponier). Til de første høre de faa Luksusheste og Remonter, der komme fra Sverrig, England og Tyskland, samt i det hele Indførslen fra de to førstnævnte Lande. Det er Heste, der optage Konkurrencen med vor egen Produktion. De svenske Heste, vi tidligere fik, vare dels enkelte Luksusheste og dels fornemlig let Affald af billigste Slags; nu er denne Vare for en Del bleven erstattet med unge, stærke Arbejdsheste af belgisk Afstamning, nærmest Produkter af Krydsning mellem belgiske Hingste og svenske Hopper. I Modsætning til, hvad Svenskerne tidligere opnaaede ved Krydsning med *Percheroner* eller *Clydesdaler*e, synes Resultatet forholdsvis bedre, idet de heldige Blandinger ikke længere forefindes i Enkelttal. Mange af dem afvige ikke meget fra danske Heste, ligesom de gennemgaaende ere gode og behagelige Brugsheste. Der gaa adskillige af dem i Kjøbenhavn, men nogle faa ogsaa til Landet og enkelte til Slesvig, hvilke ende i Tyskland som »Dänen«. Hvor mange af den Slags, der komme hertil, ved man ikke nøjagtig, men de udgøre vistnok mindst 5 pCt. af hele vor Indførsel fra Sverrig, foruden at alle Føllene ere af den Slags. De engelske Heste ere af mindre god Kvalitet og falde ikke rigtig i Smagen. De komme over Esbjerg og blive for Størstedelen i Jylland og paa Fyn.

Af Smaahestene staa »Norbaggerne« stadig som Nr. 1, men de ere for dyre for vore Smaabrugere, der kunne hjælpe sig med de billigere »Russere« og »Islændere«.

Det er den stærke Udvikling af Husmandsbruget, der foranlediger den betydelige Indførsel af Ponier, og de træde kun for en mindre Del i de store Hestes Sted. I det sidste Par Aar er der nok indført en Del større »Russere«, der delvis have kunnet erstatte vore egne; men nu, efterhaanden som Udførslen tager af, gror der Ungdom op, som gør dette Surogat overflødig.

At spaa om Hestenes Fremtidsudsigter synes van-

skeligt for Tiden. Men der er ingen Grund til at se mørkt paa Forretningen. Vi have vort gode Naboskab med Verdens bedste Kunde for Brugsheste, og vi have oparbejdet et Avlsmateriale, der arter nogenlunde sikkert, og som for en Del kan omformes efter Markedets Krav eller danne et godt Grundlag for Omdannelser i »alle mulige« Retninger.

Hvad de hjemlige Forhold angaar, er Arbejdet gaaet i samme Spor som hidtil for de to stedlige Racers Vedkommende. Det er den danske Type i sværere og lettere Udgave, der har det store Opdrætterflertal for sig. Den er jo nok undergaaet nogen Forandring i Aarenes Løb; men det er dog stadig den nettede, rundbyggede, trivelige Melleform med den gode Aktion, der eftertrages. Opdrætternes Arbejde har gaaet ud paa at fremdrage og fastslaa Typen som det fundamentale for Avlen og dernæst i Overensstemmelse med Markedets Krav at forøge Størrelsen og Massen; men da al Ting ikke kan opnaas paa een Gang, er det gaaet langsommere med Fremgangen paa andre vigtige Omraader, som det nu ligger for at tage fat paa at forbedre. Og det er navnlig Benstilling og Bevægelse. Fælles for begge Racerne er der at notere en ofte lidt løs »Forstilling« samt rette Bagkoder, ikke al Tid helt gode Hove og en ikke fuldt god og regelmæssig Bevægelse, oftest noget vid fortil og snæver samt dertil mindre kraftig bagtil, saa den, trods den gode »Foraktion« og forholdsvis Lethed, gennemgaaende ikke er kraftig nok. Dertil kommer en hyppig noget kort Skridtgang, der er nedsættende for Arbejdshesten.

Lige overfor Kritikerne er det en egen Sag at bekende Kulør, idet alle Udsættelser noteres og tages til Indtægt af dem samt anføres som Bevis for, at det hele ikke duer, saa at man kunde fristes til at fortie Svagheder eller skamrose vort eget til Skade for Sagen for at slippe for den uforstandige og skaanselløse Kritik. Men heldigvis synes Forholdene nu nogenlunde gunstige, saa den ikke mere kan gøre Skade som tidligere, hvorfor man trøstlig kan

lade Kritikerne mere sig. Der er desuden i de senere Aar indtruffen den heldige Omstændighed, at de have taget det Parti selv at ville gøre noget og vise Vej. Ved den saaledes naturligt fremkomne Nedstemning af Tonen, er der Haab om fredeligere Forhold indenfor den hippologiske Lejr.

I den jyske Hesteavl har det hidtil gaaet fredeligere til end paa Sjælland, men derfor er Tilstanden der ikke i alle Maader mønsterværdig. Der mangler ingenlunde Interesse, og der gøres i visse vigtige Retninger, hvad der kan ventes og forlanges for at naa det bedste mulige Resultat, ja, man tør vist — Sportsavlen fraregnet — paastaa, at der intet Steds bringes større Ofre for at faa Hopper førte til de formentlig bedste Hingste end i Jylland. Naar man i faa Aar er naaet saa vidt, skyldes det til Dels H i n g s t e s p e k u l a t i o n e n, der flourer stærkt, og dette er dens bedste Frugt; thi ellers er den ikke al Ros værd. Det er saaledes Spekulationen, der har drevet Prisen i Vejret til den usunde Højde, den har naaet, og det er den, der foranlediger Overfedningen med den deraf følgende store Dødelighed blandt Hingstene. Der fødes trods den mest rationelle Parring indenfor den jyske Race med dens ca. 50,000 Følhopper aarlig kun ca. 50 Hingste, der som 3 Aars findes værdige til at »kaares«, og af disse er der gennemsnitlig kun en enkelt af 1ste Klasse, d. v. s. af saa god Kvalitet, at man kan haabe, at den vil blive »Hingstefader«. Dette »Fænomen« er der mindst 10 Foreninger, der ville købe til en hvilken som helst Pris, men Kapløbet gør, at adskillige friste Lykken og i Haab om Gevinsten købe Føl eller Plage, længe før selv de klogeste ere i Stand til sikkert at bedømme deres Fremtidsmuligheder. Naar der højst er én »Træffer« i en Aargang, er det let at udregne, at kun én af de spillende kan vinde; Resten betaler i Reglen Nitterne frygtelig dyrt. Saa længe Aldrup M u n k e d a l var Racens »Hingstefader« gik det endda an at spekulere i dens gode Føl, faldne paa gode Hopper efter H o l g e r D a n s k e, da de sjældent sloge helt fejl,

og der faldt mange Gevinster, men siden den er bleven »udslidt«, synes dens Hingsteafkom mindre godt eller navnlig mindre paalideligt, og hvad dens Afløsere angaa, er der desværre stor Forskel paa dem og Faderen, idet adskillige af dens udmærkede Sønners haabefulde Føl eller Plage skuffe i høj Grad under Opvæksten, saa Købet af Hingstplage efter dem er rent Lotterispil, i hvilket Gevinsterne staa i et afgjort Misforhold til Indsatsen. Al sund Spekulation synes ophørt for Tiden. Opgør man Antallet af Nitter, der ere købt af Foreninger i 1—2 Aars Alderen for 12—18,000 Kr. kontant, og paa hvilke næsten alt er tabt, samt fordeler Tabet paa Gevinsterne, bliver Prisen paa disse let ca. 20—30,000 Kr. Moralen, som kan uddrages heraf, er, at Hesteavlforeninger aldrig burde spekulere. Skal der endelig spekuleres, hvilket absolut er unødvendigt, bør det overlades til private.

Et andet uheldigt Udslag af Hingstespekulationen er, at man har brudt tidligere Vedtægter om, at 2 Aars Hingste ikke maatte bedække, til Dels for at bøde paa den høje Købesum. Derved blive Plagene for tidlig misbrugte, saa unge Hingste ofte allerede ere »dovne« til at bedække. Desuden viser det sig undertiden, at 2 Aars Plagene ikke ere frugtbare, saa de blive ved at bedække til ingen Nytte, hvorved ikke alene Plagene selv tage Skade, men Hoppe-ejerne lide Tab ved, at Hopperne blive golde. I 1908 viste Følgerne deraf sig paa en kedelig grel Maade ved, at de to paa Ungskuet i Herning højst præmierede 2 Aars Hingste, som man havde Grund til at vente sig noget særligt af for Avlen, begge havde været ufrugtbare som 2 Aars.

Spørgsmaalet om deres Præmiering ved Ungskuet i Aalborg som 3 Aars satte det interesserede Publikum i Spænding, da der var store Vilkaarspenge knyttede dertil.

Disse »Vilkaar« have efterhaanden faaet en altfor stor og betydningsfuld Plads ved Skuerne, idet Dommerne af den Grund ikke al Tid staa helt frit.

Det er ret ejendommeligt at iagttage, hvor ellers for-

standige Folk hænge ved Eksteriørbedømmelsen som det væsentlige, saa de rent se bort fra Frugtbarheden hos Avlsdyr! Sagen med de to Plage medførte dog det, at »Foreningen af jyske Landboforeninger«s Delegeretmøde i Oktober paa »Samvirk. jyske Hesteavlforeninger«s Indstilling vedtog ikke at præmiere ved Foreningens Ungskuer de 2 Aars Hingstplage, der have bedækket.

Det er utvivlsomt betimeligt at gøre, hvad der kan gøres, dels for at hæmme Ufrugtbarhed og dels for at mindske Dødeligheden hos Hingstene, der til Tider er afskrækkende, da disse to Ulemper kunne bringe Arbejdet for Racens Vedligeholdelse eller i det mindste Udvikling til at strande gennem Hingstemangel.

Aarets Begivenhed for den jyske Hesteavls Vedkommende var U n g s k u e t i A a l b o r g, hvortil der var anmeldt

40	3 Aars Hingste
102	2 — —
61	3 — Hopper
80	2 — —

Herning 1907:	Grenaa 1906:	Horsens 1905:
42	35	40
97	81	85
45	40	59
66	72	82

Anmeldelsernes Antal kan ikke tages som et fuldgyldigt Bevis for Frem- eller Tilbagegang i Avlen, thi en saadan finder ikke Sted fra Aar til andet, men skyldes i alt Fald for Hoppernes Vedkommende Pladsen for »Vandreskuet«. Grenaa var saaledes en Afkrog. Kvaliteten var tilfredsstillende, 3 Aars Hingstene vare gode, medens der manglede en »Spids« blandt 2 Aaringerne. 3 Aars Hopperne vare ogsaa forholdsvis bedre end de 2-aarige.

Den anden Begivenhed paa Dyrskueomraadet var U n g s k u e t i R o s k i l d e, der i Modsætning til det jyske omfattede »alle mulige Racer« og Blandinger samt Hopper fra 4—12 Aar. Glansnummeret paa Udstillingen

var utvivlsomt Frederiksborghestene og da navnlig Hopperne, af hvilke der var anmeldt 58 over 4 Aar, 27 3 Aars og 23 2 Aars. Det var Frederiksborg Amt, der aldeles tog Têten i alle Hold, men navnlig i Følhopper- og 3 Aars Hingsteafdelingerne, saa Frederiksborghesteskuet i Roskilde nærmest blev en Gentagelse af Dyrskuets i Frederiksborg. Da Roskilde ligger saa centralt for hele Sjælland, er der næppe Tale om, at Skuepladsen har øvet nogen Indflydelse paa de forskellige Egenes Deltagelse, uden forsaavidt som selve Roskilde-Egnen var ret fyldigt repræsenteret. Det viser sig stadigt, at det er en Races Hjemsted, der beholder Overmagten, selv om en anden Egn ved heldige Indkøb en Tid kan florere.

Af svært Halvblod var der anmeldt 16 Hopper over 4 Aar, 16 3 Aars og 13 2 Aars. I den ældre Afdeling var det fornemlig Hoppecentret »Sjælland«s oldenborgske Hopper, der gjorde sig, ligesom de toge Broderparten af Præmierne. Til de to Hold Hingstplage blev der ikke uddelt nogen 1ste Præmie.

Af Travere var anmeldt 10 Hopper, hvoraf nogle »Amerikanere«, der toge de højeste Præmier, og af Hingste 19, af hvilke ogsaa Travelskabets amerikanske toge de bedste Præmier.

Af svære Heste var der Jyder, Belgiere og Blandinger af begge.

Af de første var der anmeldt 41, hvoraf 16 Følhopper. Der var ingen fremragende deriblandt, saa 1ste Præmie ikke blev uddelt. 3 Aars Hopperne vare tarvelige, hvorimod der var en Del rare, men ikke svære 2 Aars Hoppeplage efter Holbæk Munkedal og en fortrinlig Plag tillagt paa Falster. Af 3 Aars Hingste var der et Par gode, indkøbte i Jylland, men de 2-aarige vare simple. I det hele taget gjorde den jyske Afdeling sig ikke. Den belgiske Afdeling, der omfattede 11 Stkr., var forholdsvis bedre, idet der var enkelte fortrinlige Dyr iblandt, og Racen jo baade er mægtigere og mere udpræget end den jyske, saa den altid gør sig bedre paa et Skue. Af jysk-

belgisk Halvblod var der nogle faa, der nærmest lignede pæne, lidt lette Jyder.

Det brændende Spørgsmaal indenfor den svære Avl er: Renavl med vor egen Landrace eller Krydsning mellem den og Belgiere. Det nytter ikke at ville tie det ihjel, man kommer ikke over det paa den Maade. Opdrætterne ville i vore Dage vide Besked om, hvad der er fordelagtigst og ikke nøjes med Dogmer. Vi krydsede i sin Tid vildt med forædlede Heste, og det gik galt, saa det var en betimelig Foranstaltning at søge at redde Stumperne gennem Renavl af det mest typiske og mindst blandede, og det er nu efter mere end en Menneskealders Arbejde lykkedes mærkværdig godt. Efter dette Resultat syntes der altsaa ingen fornuftig Grund til at eksperimentere, men nu er Forholdet det, at vor Race hverken er den bedste eller dyreste i Europa, og den danske Landbostand har i de senere Aar faaet den priselige Ærgerrighed at ville være Nr. 1 med alle vore Udførselsartikler, ogsaa Heste. Det er derfor ret naturligt, at Blikket vendes derhen, hvor Hesteavlen staar højere, i Særdeleshed da vore Bestemmelser for Hesteavlen alle ere i Renavlens Favør og saaledes monopolisere jysk Renavl, hvorved Hingsteprisen er dreven unaturligt i Vejret til Fordel for enkelte Producenter og Spekulanter. Var Hesteavl nu lige saa simpel og let en Sag som Smør- eller Flæskeproduktion, vilde det være naturligt at efterligne eller gaa til de os overlegne Konkurrenter, saaledes bære alle, selv Kinesere, sig jo ad i Livets forskellige Forhold. Men Ulykken er, at det er en prekær Sag at pille ved en Landrace, der dyrkes af en Mængde smaa Producenter. Og var Forholdet saa det, at det var samme Slags Heste begge Steder, kun at det ene var bedre end det andet; men Ulykken er, at Racerne ere forskellige og ingen af dem fuldkomne. Markedet kræver fornemlig: 1) Størrelse og Masse, 2) god og smuk Form, 3) føre og velstillede Ben, 4) gode Hove og 5) god Bevægelse. Af disse Hovedegenskaber staar vor Race afgjort tilbage med Hensyn til

Legemsmassen, men til Gengæld højst med H. t. Form. Hvad Benene angaa, er vor Race først, men den belgiske har dem mest velstillede og kurante, og noget lignende gælder Hovenes Beskaffenhed. Travbevægelsen er vel hip som hap, om end Racerne bevæge sig paa noget forskellig Maade. Saa siges det ogsaa, at vor Hest, der gennem Aarhundreder er opdrættet i Fattigdom, er mest trivelig, hvilket jo er trolig nok.

Kunde man nu blot tage af Goderne fra den ene Race og erstatte den andens Mangler dermed, var Krydsning jo en viis Vej, men det gaar sjældent saaledes, i alt Fald ikke i de fjernere Led. Foretagendet er altsaa risikabelt og ikke til at beregne paa Forhaand. Thi man kan ikke ræsonnere sig til, hvordan to Racer ville forbinde sig med hinanden, lige saa lidt som man bestemt kan vurdere fremmede Avlsdyrs Nedarvingsevne i Krydsningsavlen, inden Prøven er aflagt. Forsaavidt man endnu kan bedømme Resultatet, ser det ud, som om Halvblodsafkommet mest falder ud i dansk Type og nærmest tenderer i lettere Retning. Men dette Skøn er bygget paa et begrænset Materiale og beror maaske ogsaa paa de valgte Avlsdyr. Derimod virker der allerede nu saa mange belgiske Hingste her, at man i Løbet af nogle faa Aar kan faa større Erfaringsmateriale og derigennem fuldgyldig Besvarelse af Spørgsmaalet: Renavl mellem Jyder kontra Krydsning imellem dem og Belgiere.

Der er navnlig til Sjælland i de senere Aar indført forholdsvis mange belgiske Hingste ligesom en Del Hopper, og da Hingstene mest ejes af Foreninger og komme til at bedække Medlemmernes Hopper, saaledes som de ere og forefindes, vil der i Løbet af nogle Aar fremkomme en Masse Krydsningsprodukter af den forskellige Slags, ligesom Forholdet er i Sverrig, hvorfra vi antagelig faa nogle af de bedste. Dér betyder Krydsningen med Belgierne tilsyneladende Forbedring, og den betyde-

lige Fremgang, Belgierne have paa Sjælland, tyder heller ikke paa, at denne alene skyldes ihærdig Agitation.

Fyn er næst efter Sjælland den Landsdel, hvor Belgierne have faaet stærkest Fodfæste. Mange Fynboere have jo i Hesteavl stadig været Krydsningsmænd. Men Naboskabet med Jylland gør, at der er bedre Betingelser for svær Blandingsavl, ogsaa i Retning af Forstaaelse af Sagen end paa Sjælland.

Man har saaledes faaet langt bedre Hingste end Gennemsnittet af dem, der ere komne til Sjælland.

Til Jylland er der ogsaa i Løbet af 3 Aar kommen nogle belgiske Hingste, hvoraf der er 4 virkelig gode, ogsaa efter belgiske Begreber. Den første en mægtig og typisk Skimmel, der blev købt ved Landsudstillingen i Bryssel af en Forening i Vendsyssel, synes dog ikke at gøre Lykke der, idet Publikum finder den for »belgisk«. Af de andre er der et Par under det tilladelige Lavmaal; men i Løbet af 1908 er der kommen enkelte andre, men ogsaa gode Hingste af den moderne belgiske Type, saadan som Folk her ogsaa kunne døje den, til Randers-Eggen, til Salling og til Vejle-Eggen. De ere solgte til Foreninger til endnu højere Priser end vore egne, efter Sigende 20—30,000 Kroner. Med Undtagelse af den førstnævnte ere de andre indførte af Hestehandlere, der have oparbejdet en Stemning blandt deres Klienter og Kunder for at købe dem. Alle virkelige Opdrættere staa udenfor Sagen, saa Krydsningen i alt Fald ikke faar nogen indgribende Betydning for den jyske Avl foreløbig, og bliver Afkommet efter de rimeligvis ikke fremragende Hopper, de komme til at bedække, ikke ekseptionelt godt, vil Sagen faa Vanskelighed ved at slaa hurtigt igennem. Jyderne ere meget kritiske ligeoverfor afskydende Kryds og fine, glathaarede Piber, to af den belgiske Races Fejl i Jydernes Øjne. Og som Fagmænd ere de kræsne, saa det ikke gaar an at sende dem ordinære eller simple Belgiere paa Halsen, saaledes som en Del ere af de købte, der ere betalte lidt rigeligt med vore gode danske Kroner, som vi desværre ikke

have for mange af. Men selv om vor Race ikke direkte skulde faa synderlig Gavn af den fremmede, kan denne dog mulig faa Betydning for os ved at belære vore Opdrættere om, hvordan Fordringerne ere til Ben og Benstilling ude i den store Verden. I Jylland er man tilbøjelig til at kalde føre og laadne Ben for »stærke« Ben, selv om de hverken ere velstillede eller solide.

H a n d e l e n med svære Hingste har været livlig og Efterspørgslen større end Tilbudet paa de virkelig gode. Mærkværdigt nok har der næppe nogensinde før været købt saa mange dyre, jyske Hingste til Sjælland som i 1908, saa det synes, som om den lette Hest paa Sjælland, trods Fremgangen i Godhed, trænges fra flere Sider. Der er endog købt en jysk Foreningshingst til Nordsjælland og det netop lige Centret for Frederiksborghesteavlen.

Af de ved Ungskuet i Aalborg udstillede Hingste ejedes 12 2 Aars af Foreninger, og der købtes yderligere 2 af Hesteavlforeninger, medens 18 3 Aars vare paa Foreningers Hænder, foruden at der købtes 1 paa Skuet. Fler-tallet af disse ere købt som Føl eller unge Plage, men uagtet, som antydet, en Del ere mislykkede, hørte Fler-tallet af de mødte dog til de bedste af Aargangen. Prisen er forholdsvis højst for Føl og unge Plage, indtil 18,000 kon-tant og en lignende Sum paa Vilkaar. De, der vælge først, betale gennemgaende mest.

Gode Hopper, Hoppeplage og Føl ere stærkt efter-spurgte til meget høje Priser, saa vi ogsaa i den Retning komme op paa Siden af England og Belgien.

H e s t e a v l s f o r e n i n g e r n e blomstre stadig, medens de saakaldte H e s t e o p d r æ t t e r f o r e n i n - g e r eller Andels-Stutterier ere ophævede for den svære Avls Vedkommende, nemlig de to sidste i Jylland og en med belgisk Hoppemateriale i Vestsjælland. Tilbage er kun den store Forening, Hoppecentret »Sjælland«, der har en blandet Bestand af frederiksborgske og indførte oldenborgske Hopper, disse i et Antal af 30, samt Heste-avlscentret »Bornholm« nu med en kontrolleret Opdræt-

ningsanstalt. De faa begge et ret betydeligt Statstilskud, men have endnu desværre ingen Resultater at opvise.

Derimod er der synlige Resultater at se af de Penge, der ofres paa Menneskene, nemlig til Læreanstalten paa Toftegaard i Frederiksborg Amt og det jyske Kursus paa Artillerikasernen i Aarhus. Begge Steder uddannes unge Karle som Hestepassere, og navnlig paa Sjælland er Fremgangen i Mønstring af Hingste ved Dyrskuerne ligefrem forbavsende.

Af mere personlige Sager skal anføres, at »Samvirkende jyske Hesteavsforeninger« vedtog at ansætte en Konsulent, væsentlig til Medhjælp for Statskonsulenten.

I Sommerens Løb døde fhv. Konsulent, Dyrnlæge *Oppermann* i en høj Alder i Randers, hvortil han flyttede efter sin Afgang fra Konsulentstillingen i lettere Hesteavl under »De samvirkende sjællandske Landboforeninger«. I sin Ungdom og Manddom indtog O. en fremskudt Stilling indenfor den danske Dyrnlægestand, idet han var en elskværdig og dannet Mand, der havde videnskabelige Interesser og Ordet i sin Magt, saavel skriftlig som mundtlig. Da han tillige var forholdsvis velsitueret som Dyrnlæge paa Grevskabet Holsteinborg hos den daværende hesteinteresserede Lensgreve, kom han tidlig til at indtage en ledende Stilling i Hesteavlen paa Sjælland, bl. a. ved at han blev Medlem af den sjællandske Hingsteskuekommission, hvilken Stilling han beklædte i en Menneskealder. Derigennem har han udøvet en ikke ringe Indflydelse paa den sjællandske Hesteavl. O. var en afgjort Ven af en forædlet Hest af frederiksborgsk Type; men indenfor denne Ramme var han liberal, thi med Afstamningen tog man det ikke saa nøje; i de Tider spillede den jo en aldeles underordnet Rolle ligeoverfor Eksteriøret, og O. var en medgørlig Natur. Hans Virksomhed som praktiserende Dyrnlæge levnede ham ikke Tid til at beskæftige sig mere indgaaende med Hesteavlsspørgsmaal, saa han nærmest var og blev Teoretikeren paa dette Omraade. Thi da han for henved 20 Aar siden blev Konsulent, var han allerede

en gammel Mand, i det mindste ældet, hans Energi syntes brudt, saa han ikke gav sig i Lag med selvstændige Studier af det Materiale, der forelaa. Hans Standpunkt som Konsulent var for Frederiksborgavlen, som han søgte at fremhjelpe og traadte i Skranken for efter Evne. Ved O.'s Afgang blev det mærkeligt nok af Folketinget foreslaaet at oprette en Statskonsulentpost i lettere Hesteavl, i Stedet for at denne Stilling hidtil havde sorteret under Landboforeningerne, hvilket blev vedtaget, og dertil blev udset O.'s Afløser, Dyrslæge og Ritmester *Schwarz-Nielsen*. I flere Aar har han redigeret og udgivet »Tidsskrift for Hesteavl«, der naturligt gik ind ved Overtagelsen af den officielle Konsulent-Stilling.
